

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף סח of עבודה זרה. Some of the topics we will learn about include.

A continuation in the Machlokes regarding

נותן טעם לפגם

If an איסור, a forbidden food, was mixed with a היתר, a permitted food, and the איסור spoils the taste of the היתר food, whether the mixture is permitted.

The discussion in whether the Machlokes applies to

השביח ולבסוף פגם

If the איסור first enhanced the taste of the היתר, and afterward the איסור spoiled the taste.

Or only to

פגם מעיקרא

The היתר immediately spoiled the taste of the איסור.

The Mishnah in ערלה regarding

שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך העיסה

בזה כדי להחמיץ ובה כדי להחמיץ וחימצו

If a piece of חולין yeast, and a piece of תרומה yeast, fell into a dough, and each piece on its own was able to make the dough into חמץ, in which the excess שאור causes the dough to become פגום.

B And the difference whether it was

בבת אחת

The two pieces fell into the dough simultaneously.

OR

נפל של תרומה תחלה

First the תרומה fell in, and afterward the חולין fell into the dough;

OR

נפל של חולין תחלה

First the חולין fell in, and afterward the תרומה fell into the dough;

The incident of

עכברא בשיכרא

A mouse fell into a barrel of beer and the taste became spoiled, and רב ruled that the beer is forbidden.

And the two approaches that רב's ruling concurs even with the opinion of

נותן טעם לפגם מותר

The distinction between

עכברא בחלא

If the mouse fell into vinegar that has an extremely strong taste.

And

עכברא בשיכרא

If the mouse fell into beer that has a weak taste.

A

נותן טעם לפגם

השביח ולבסוף פגם

פגם מעיקרא

שאור של תרומה ושל חולין
שנפלו לתוך העיסה
בזה כדי להחמיץ
ובזה כדי להחמיץ וחימצו

B

בבת אחת

נפל של תרומה תחלה

נפל של חולין תחלה

עכברא בשיכרא

נותן טעם לפגם מותר

עכברא בחלא
עכברא בשיכרא

1 So, let's review ...

The Gemara in the previous Daf discussed a Machlokes regarding

נותן טעם לפגם

If an איסור, a forbidden food, was mixed with a היתר, a permitted food, and the איסור spoils the taste of the היתר food;

גמרא רבי מאיר holds

נותן טעם לפגם

איסור

The mixture is forbidden, because

גמרא מגיעולי עכו"ם

We find this principle regarding utensils that were used by non-Jews for non-Kosher food, that they are forbidden, even though

נותן טעם לפגם הוא

Even though the taste that is absorbed in the walls of the vessels become spoiled after remaining there overnight, the utensils are forbidden, as the Pasuk states

כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהרו

Any utensil that absorbed the taste of forbidden food by means of fire must be purged through fire.

While רבי שמעון holds

נותן טעם לפגם

מוותר

The mixture is permitted, because the Pasuk states

לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך

כל הראויה לגר קרויה נבילה

שאין ראויה לגר אינה קרויה נבלה

Only meat that is fit for human consumption is forbidden, but if the meat had a spoiled taste and was not fit for human consumption, the meat is permitted.

1

נותן טעם לפגם

If a איסור food, was mixed with היתר food, and the איסור spoils the taste of the היתר food;

רבי מאיר

נותן טעם לפגם

איסור

because

גמרא מגיעולי עכו"ם

We find this principle regarding utensils that were used by non-Jews for non-Kosher food, that they are forbidden, even though

נותן טעם לפגם הוא

Even though the taste that is absorbed in the walls of the vessels become spoiled after remaining there overnight, the utensils are forbidden,

as the Pasuk states

כל דבר אשר יבא באש

תעבירו באש וטהרו

Any utensil that absorbed the taste of forbidden food by means of fire must be purged through fire.

רבי שמעון

נותן טעם לפגם

מוותר

The mixture is permitted, because the Pasuk states

לא תאכלו כל נבלה

לגר אשר בשעריך

כל הראויה לגר קרויה נבילה

שאין ראויה לגר אינה קרויה נבלה

Only meat that is fit for human consumption is forbidden, but if the meat had a spoiled taste and was not fit for human consumption, the meat is permitted.

2 now makes the following distinction:

מחלוקת

שהשביח ולבסוף פגם

The Machlokes is only if when the foods were combined, the היתר first enhanced the taste of the איסור, and afterward the איסור spoiled the taste;

And only here does רבי מאיר hold

נותן טעם לפגם

איסור

Because, since the איסור already took effect on the food before it became פגום, the איסור remains on the food even after it became פגום. However,

פגם מעיקרא

דברי הכל מותר

There is no Machlokes if when the foods were combined, the היתר immediately spoiled the taste of the איסור.

In this case, even רבי מאיר agrees that

נותן טעם לפגם

מותר

Because the איסור cannot take effect if it causes פגם.

2

Now makes the following distinction:

מחלוקת

שהשביח ולבסוף פגם

The Machlokes is only if when the foods were combined, the היתר first enhanced the taste of the איסור, and afterward the איסור spoiled the taste;

And only here does רבי מאיר hold

נותן טעם לפגם

איסור

Because, since the איסור already took effect on the food before it became פגום, the איסור remains on the food even after it became פגום.

However,

פגם מעיקרא

דברי הכל מותר

There is no Machlokes if when the foods were combined, the היתר immediately spoiled the taste of the איסור.

In this case, even רבי מאיר agrees that

נותן טעם לפגם

מותר

Because the איסור cannot take effect if it causes פגם.

3 מחלוקת בפגום מעיקרא
 The Machlokes is even if when the foods were combined, the היתר איסור immediately spoiled the taste of היתר;
 And even here מאיר רבי holds that
 נותן טעם לפגם אסור
 Because the איסור takes effect even though it caused פגם, as derived from עכו"ם

The Gemara now inquires according to יוחנן רבי what does he hold regarding השביח ולבסוף פגם

Does רבי יוחנן hold regarding השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור

Because since the איסור already took effect on the food before it became פגום, the איסור remains on the food even after it became פגום.

OR
 יוחנן רבי holds בין בזו ובין בזו מחלוקת

And even regarding השביח ולבסוף פגם רבי שמעון מתיר

Because רבי שמעון holds that an איסור that causes פגם is permitted, as derived from the Pasuk לא תאכל כל נבילה לגר' וגו'

תיקו
 This question remains unresolved.
 =====

3 מחלוקת בפגום מעיקרא
 The Machlokes is even if when the foods were combined, the היתר איסור immediately spoiled the taste of היתר;
 And even here מאיר רבי holds that

נותן טעם לפגם אסור

Because the איסור takes effect even though it caused פגם, as derived from עכו"ם

What does רבי יוחנן hold regarding השביח ולבסוף פגם

Or - Does he hold בין בזו ובין בזו מחלוקת

And even regarding השביח ולבסוף פגם רבי שמעון מתיר
 Because רבי שמעון holds that an איסור that causes פגם is permitted, as derived from the Pasuk

לא תאכל כל נבילה לגר' וגו'

Does he hold השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור

Because since the איסור already took effect on the food before it became פגום, the איסור remains on the food even after it became פגום.

תיקו

4 The Gemara now brings proof from a Mishnah in מסכת
 רבי יוחנן that ערלה
 מחלוקת בפוגם מעיקרא
 And
 השביח ולבסוף פגם
 דברי הכל אסור

The Mishnah first states
 שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך העיסה
 בזה כדי להחמיץ ובה כדי להחמיץ וחימצו אסור
 רבי שמעון מתיר
 If a piece of תרומה yeast, and a piece of חולין yeast, fell
 simultaneously into a dough, and each piece on its own
 was able to make the dough into חמץ, in which the excess
 שאור causes to the dough to become פגום, there is a
 Machlokes:
 The חכמים, who are רבי מאיר, hold the dough is forbidden
 for זרים, because
 איסור גרם לה שתחמיץ בשעה אחת
 The תרומה made the dough become חמץ quickly. And,
 also,
 נותן טעם לפגם אסור
 And therefore, the איסור אסור takes effect on the dough,
 even though it caused a פגום.

While רבי שמעון holds the dough is permitted, because he
 holds
 כשהשביחו שניהם השביחו
 כשפגמו שניהם פגמו
 Both pieces first enhanced the dough, and afterward
 spoiled the dough, and he holds
 נותן טעם לפגם מותר

4
The Gemara brings proof to רבי יוחנן that
מחלוקת בפוגם מעיקרא
And
השביח ולבסוף פגם
דברי הכל אסור
מאמר - מסכת ערלה
שאור של תרומה ושל חולין
שנפלו לתוך העיסה
בזה כדי להחמיץ
ובזה כדי להחמיץ וחימצו - אסור
רבי שמעון מתיר

If a piece of תרומה yeast, and a piece of חולין yeast,
fell simultaneously into a dough,
and each piece on its own was able to make the dough
into חמץ, in which the excess שאור causes to the dough
to become פגום, there is a Machlokes:

רבי שמעון
The dough is permitted,
because he holds
 כשהשביחו שניהם השביחו
 כשפגמו שניהם פגמו
Both pieces first enhanced
the dough, and afterward
spoiled the dough,
and he holds
 נותן טעם לפגם מותר

חכמים - רבי מאיר
The dough is forbidden
for זרים, because
איסור גרם לה שתחמיץ
בשעה אחת
The תרומה made the dough
become חמץ quickly.
And, also,
נותן טעם לפגם אסור
And therefore, the איסור
takes effect on the
dough, even though it
caused a פגום.

5 The Mishnah there continues

נפל של תרומה תחלה
ד"ה אסור

If at first the תרומה fell into the dough, and afterward the חולין fell into the dough, in which at first the אסור enhanced the היתר, all agree that the dough is forbidden, and this supports רבי יוחנן that השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור

However vice versa

נפל של חולין ואח"כ נפל של תרומה
אסור

ורבי שמעון מתיר

If at first the חולין fell into the dough, and afterward the תרומה fell into the dough, in which when the אסור fell in it immediately spoiled the היתר, there is a Machlokes:

The חכמים hold the dough becomes forbidden, because נותן טעם לפגם אסור

While רבי שמעון holds the dough is permitted, because נותן טעם לפגם מותר

And this supports רבי יוחנן that

מחלוקת בפוגם מעיקרא

=====

5

נפל של תרומה תחלה דברי הכל אסור

If at first the תרומה fell into the dough, and afterward the חולין fell into the dough, in which at first the אסור enhanced the היתר, all agree that the dough is forbidden, and this supports רבי יוחנן that

השביח ולבסוף פגם
דברי הכל אסור

However vice versa

נפל של חולין ואח"כ נפל של תרומה אסור

ורבי שמעון מתיר

If at first the חולין fell into the dough, and afterward the תרומה fell into the dough, in which when the אסור fell in it immediately spoiled the היתר, there is a Machlokes:

While רבי שמעון holds
the dough is permitted,
because

נותן טעם לפגם
מותר

The חכמים hold the dough
becomes forbidden,
because

נותן טעם לפגם
אסור

And this supports רבי יוחנן that
מחלוקת בפוגם מעיקרא

6 The Gemara proceeds with the following incident:

ההוא עכברא דנפל לחביתא דשיכרא
אסריה רב לההוא שיכרא

A mouse fell into a barrel of beer, and the taste became spoiled, and even so רב ruled that the beer is forbidden.

The רב initially assumed that רב ruled this way because he holds
נותן טעם לפגם
אסור

The Gemara however offers two other explanations, in which perhaps רב does agree that in general we do say
נותן טעם לפגם
מותר

But regarding עכברא בשכרא he ruled differently for the following reasons:

1.
רב explained that רב ruled אסור because he holds only regarding עכברא

נותן טעם לפגם
אסור

Because
חידוש הוא

דהא מימאס מאיס ובדילי אינשי מיניה
ואפילו הכי אסריה רחמנא

The Issur of עכבר is a novel Halachah, because even though a domesticated mouse is repulsive, and people anyhow refrain from eating it, the Torah found it necessary to forbid it. Therefore, even if a mouse caused a פגם to a היתר food, it becomes forbidden.

2.
רב explains that רב ruled אסור because he holds עכברא בשיכרא

אשבוחי משבח

The mouse enhances the taste of the beer, and there was no טעם לפגם.

And רב concludes
הלכתא נותן טעם לפגם

מותר

=====

6

ההוא עכברא
דנפל לחביתא דשיכרא
אסריה רב לההוא שיכרא

A mouse fell into a barrel of beer,
and the taste became spoiled,
and even so רב ruled that the beer is forbidden.

The רב initially assumed that רב ruled this way
because he holds

נותן טעם לפגם
אסור

The Gemara however offers two other explanations,
in which perhaps רב does agree
that in general we do say

נותן טעם לפגם
מותר

But regarding עכברא בשכרא
he ruled differently for the following reasons:

1

רב

רב ruled אסור because he holds
only regarding עכברא

נותן טעם לפגם
אסור

Because

חידוש הוא
דהא מימאס מאיס ובדילי אינשי מיניה
ואפילו הכי אסריה רחמנא

The Issur of עכבר is a novel Halachah,
because even though a domesticated mouse is repulsive,
and people anyhow refrain from eating it,
the Torah found it necessary to forbid it.

Therefore, even if a mouse caused a פגם to a היתר food,
it becomes forbidden.

2

רב

רב ruled אסור because he holds

עכברא בשיכרא
אשבוחי משבח

The mouse enhances the taste of the beer,
and there was no טעם לפגם.

הלכתא נותן טעם לפגם
מותר

7 The Gemara proceeds and inquires regarding

עכברא

נפל לגו חלא מאי

If a mouse fell into vinegar, does the vinegar become forbidden or not?

As Rashi explains, even if regarding שיקרא we hold מותר because its טעם לפגם, even so regarding חלא perhaps we would hold אסור because

החומץ טעמו קשה

ואין השרץ מפיוגו לתת בו טעם

Vinegar has an extremely strong taste, and the mouse does not spoil its taste. ®

And the Gemara concludes as follows:

Regarding

עכברא בחלא

רב אחאי

שיער בחלא בחמשין

He permitted the vinegar even if it was a majority with a smaller ratio of 50:1, because as Rashi explains

כיון דחומץ טעמו קשה

אפילו בחמשין לא יהיב ביה טעמא

Since vinegar has an extremely strong taste, even in a smaller amount the איסור does not infuse any taste. ®

While regarding

עכברא בשיכרא

רב שמואל בריה דרב איקא

שיער בשיכרא בשיתין

He permitted the beer only if it was a majority with a larger ratio of 60:1, because beer does not have such a strong taste.

And the Gemara concludes

והלכתא אידי ואידי בשיתין

וכן כל איסורין שבתורה

7

עכברא נפל לגו חלא מאי

If a mouse fell into vinegar,
does the vinegar become forbidden or not?

As Rashi explains,

even if regarding שיקרא we hold מותר because its טעם לפגם, even so regarding חלא perhaps we would hold אסור because

החומץ טעמו קשה

ואין השרץ מפיוגו לתת בו טעם

Vinegar has an extremely strong taste, and the mouse does not spoil its taste.

עכברא בחלא

רב אחאי

שיער בחלא בחמשין

He permitted the vinegar even if it was a majority with a smaller ratio of 50:1,

because as Rashi explains

כיון דחומץ טעמו קשה

אפילו בחמשין לא יהיב ביה טעמא

Since vinegar has an extremely strong taste, even in a smaller amount the איסור does not infuse any taste.

While regarding

עכברא בשיכרא

רב שמואל בריה דרב איקא

שיער בשיכרא בשיתין

He permitted the beer only if it was a majority with a larger ratio of 60:1, because beer does not have such a strong taste.

והלכתא אידי ואידי בשיתין
וכן כל איסורין שבתורה